

VÝVINOVÉ PORUCHY UČENIA

Predpoklad a diagnostika porúch učenia

Už vnímavá učiteľka v materskej škole postrehne pri práci s deťmi, najmä pri počúvaní rozprávky, spoločnom sledovaní televízie, individuálnych činnostiach, nadväzovaní sociálnych kontaktov odchýlky, ktoré by mohli smerovať k odhaleniu poruchy učenia. Vyslovenie predpokladu možnej poruchy na základe istých ukazovateľov už pred nástupom do základnej školy, môže priaznivo ovplyvniť kroky v edukácii žiaka, a tým predísť reťazcu problémov. Kľúčové sú už prvé ročníky základnej školy, kedy je odhalenie a nastolenie podporných programov nevyhnutné.

Poruchy učenia

Špecifické vývinové poruchy učenia a správania na 2. stupni ZŠ a SŠ klasifikuje Zákon NR SR č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov – (ďalej len zákon č. 245/2008 Z. z.) v § 2.

n) dieťaťom s vývinovými poruchami alebo žiakom s vývinovými poruchami je dieťa alebo žiak s poruchou aktivity a pozornosti; dieťa alebo žiak s vývinovou poruchou učenia (ďalej len VPU)

Dyslexia - porucha čítania F 81.0.

Dysgrafia - porucha písania F 81.1.

Dysortografia - porucha gramatických schopností

Dyskalkúlia - porucha matematických schopností F 81.2.

Dyspinxia - porucha kreslenia

Dysmúzia - porucha hudobných schopností

Dyspraxia - porucha motorickej obratnosti

Kódy F 81.1. ; F 90..... označujú diagnózy podľa 10 revízie Medzinárodnej klasifikácie chorôb

Poruchy učenia pri prechode žiaka s VPU na SŠ

Pri prechode žiaka zo základnej do strednej školy vplývajú na jeho VPU rôzne nové faktory, ktorými sú najmä:

- nárast odborných predmetov
- ťažkosti čítania s porozumením
- efektívna domáca príprava – 1. hodina je najefektívnejšia (menej je viac)
- vedenie písomného záznamníka – domáce úlohy, rozvrh hodín
- pri prechode na SŠ je prvý rok nevyhnutná pomoc rodiča
- pri domácej príprave na vyučovanie je nutné vkladať relaxačné prestávky s úplne odlišnou činnosťou
- denne - rozvoj a posilňovanie koncentrácie pozornosti – PEXESO, skladanie roztrhaného obrázka, hľadanie ľubovoľného písmena (slova) v texte
- v domácej príprave striedať čo najmenej príbuzné predmety
- upozorniť žiaka, že učivo v strede učebnej látky sa učí najťažšie
- nové učivo je najlepšie doma zopakovať hneď v ten deň

- v SŠ nie je čas na precvičovanie učiva
- žiaci s VPU 1. ročníka SŠ napriek námahe pôsobia ako leniví a málo snaživí
- žiaci s VPU si nevedia plánovať čas
- žiaci s VPU sa nevedia pripraviť na skúšanie väčšieho rozsahu učiva
- žiaci s VPU sa nevedia „učiť sa, ako sa učiť“ - zraková - sluchová pamäť
- písať poznámky farebne, kľúčové slová, podstata učiva
- využívanie IKT (internet...)
- pomáha aj učenie so spolužiakom
- prípadné doučovanie odborníkom

Stanovením diagnózy VPU sa rodičia a žiak s často zbavujú vlastnej zodpovednosti!

Práca so žiakmi s VPU

Poruchy učenia treba podchytiť včas, aby dieťa v škole netrpelo. Poruchy učenia postihujú značnú časť detskej i dospeljej populácie, ide o heterogénnu skupinu, ktorá má ťažkosti s čítaním, písaním, pravopisom, s matematikou, prípadne nedostatok organizačných alebo jazykových schopností. Väčšinou sú to žiaci so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (ŠVVP).

Na začiatku školského roku je potrebné, aby sa všetci vyučujúci oboznámili s odporúčaniami a výsledkami vyšetrení, ktoré boli uskutočnené podľa Metodických pokynov na hodnotenie a klasifikáciu žiakov, u ktorých sa tieto poruchy vyskytujú. Úspešní môžu byť aj dysfunkční ľudia.

Cieľom odborníkov je naučiť školáka s poruchou učenia, aby ju dokázal kompenzovať a mohol sa tak ďalej v živote uplatniť. Ak si dieťa nájde svoj štýl, môže fungovať bez väčších problémov. Pomáhajú mu v tom rôzne pomôcky, dysgrafikom napríklad diktafón, dyskalkulikom matematické tabuľky. Oproti minulosti nastal veľký posun, pretože takéto deti už nie sú odpisované a kategorizované ako slabí žiaci. Hoci je jasné, že napríklad dyskalkulik sa nikdy nestane špičkovým matematikom, stále mu zostáva dostatok iných možností, kde by mohol byť úspešný.

Deti s dysfunkciami sú zvyčajne priemerne až nadpriemerne inteligentné a obvykle majú talent pre niektorý iný odbor. Na trhu práce môžu svoj hendikep kompenzovať inými pozitívnymi vlastnosťami, ako sú cieľavedomosť, tvorivosť či zodpovednosť. Ich zamestnávateľia to často veľmi ocenia.

Žiak so ŠVVP, ktorý bol prijatý na štúdium, alebo už je študentom strednej školy sa na základe písomnej žiadosti rodiča a písomného vyjadrenia (odporúčania) zariadenia špeciálno-pedagogického poradenstva začleňuje - integruje do bežnej triedy strednej školy a spracuje sa pre neho individuálny výchovno-vzdelávací program.